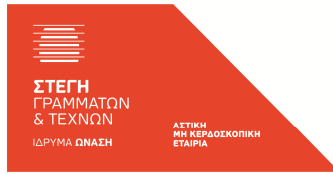

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

Εθνικό και
Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο
Αθηνών

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ιστορία - Αρχαιολογία

Διοργάνωση Θερινών Σχολείων για έλληνες μαθητές, μαθητές ευρωπαϊκών κλασικών λυκείων και μαθητές σχολείων της Αμερικής, Αυστραλίας και Ασίας
Το Έργο «Ακαδημία Πλάτωνος: Ανάπτυξη της Γνώσης και Καινοτόμων Ιδεών» χρηματοδοτείται από Εθνικούς και Ευρωπαϊκούς πόρους μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος: Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση.

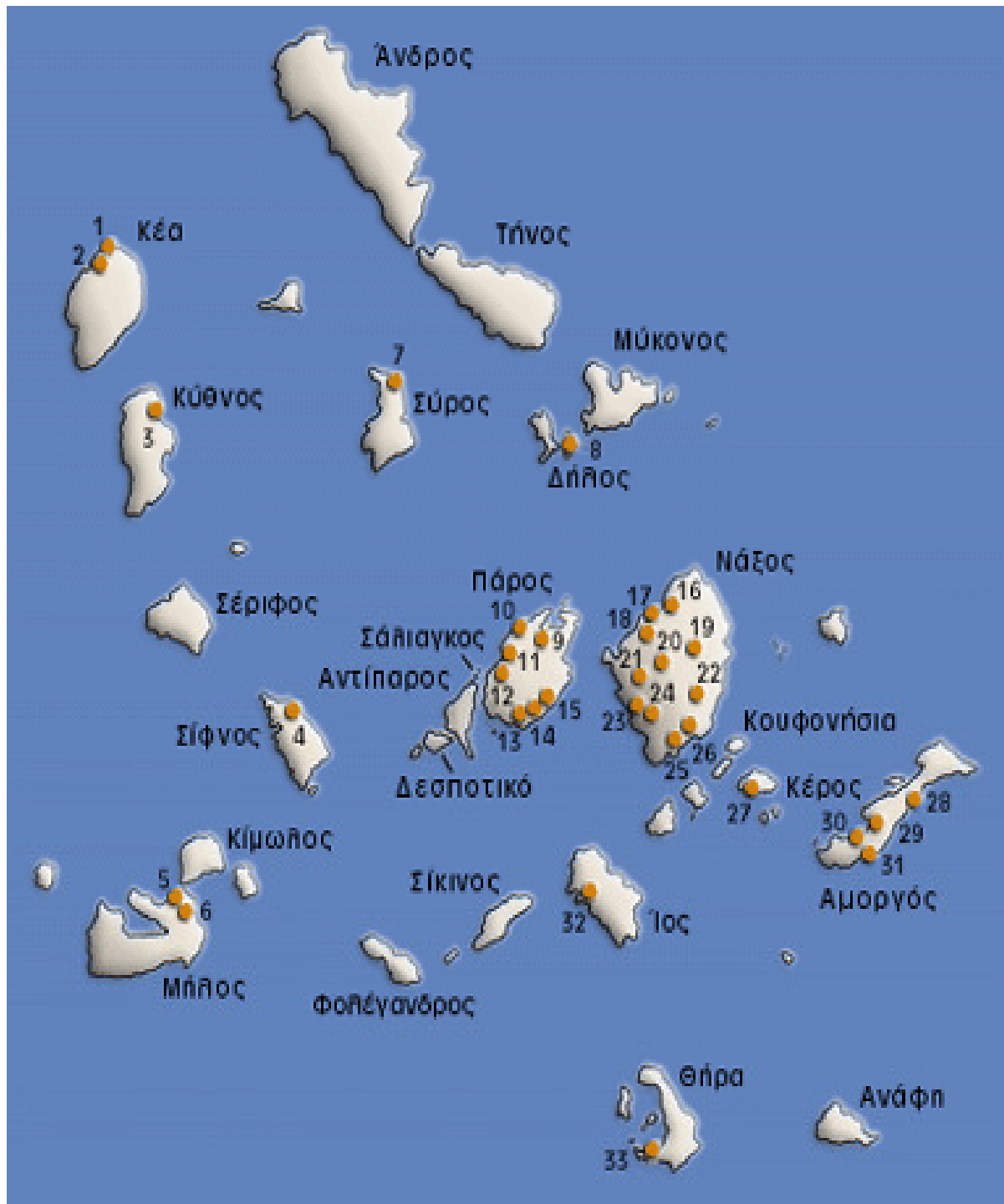
Οι περίοδοι της Ελληνικής Ιστορίας

- Πρωτοϊστορία
- Αρχαιότητα
- Βυζαντινή Αυτοκρατορία
- Τουρκοκρατία
- Νεότερη και Σύγχρονη Ελλάδα.

Πρωτοϊστορία (3200-1050π.Χ)

1.Κυκλαδικός πολιτισμός:

- Περιοχή : Κυκλάδες.
- Οι κάτοικοι των Κυκλάδων διακρίθηκαν στη ναυσιπλοΐα και το εμπόριο εξαιτίας της γεωγραφικής θέσης των νησιών.
- Έξοχα δείγματα τέχνης του Κυκλαδικού πολιτισμού είναι τα περίφημα μαρμάρινα ειδώλια.

Οι Κυκλάδες

Μαρμάρινα ειδώλια

Ο αρχαιολογικός χώρος του Ακρωτηρίου στη Σαντορίνη

Από τον αρχαιολογικό χώρο του
Ακρωτηρίου στη Σαντορίνη

Πρωτοϊστορία (3200-1050 π.Χ.)

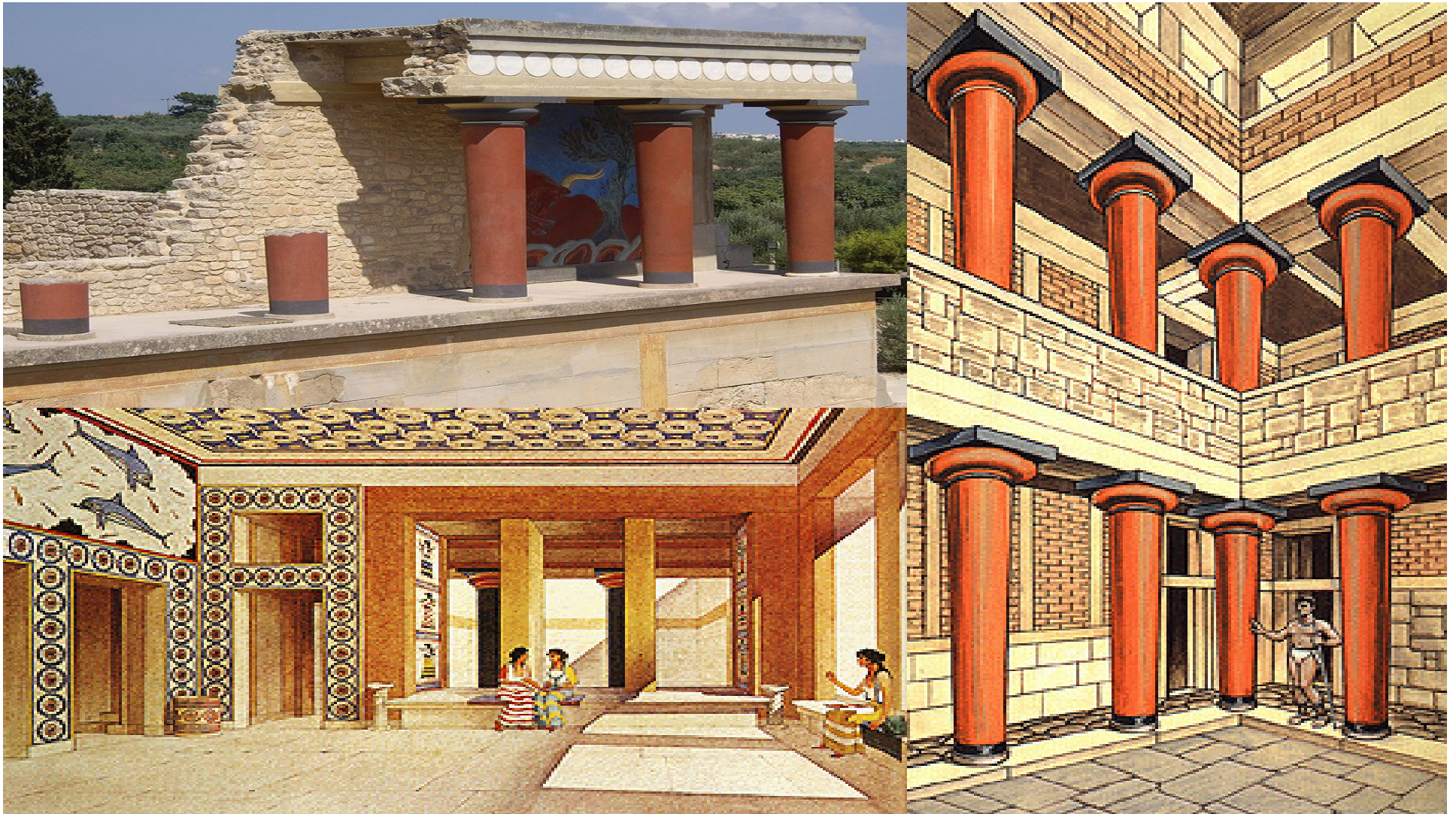
2.Μινωικός πολιτισμός:

- Ένας πολιτισμός που αναπτύχθηκε στο νησί της Κρήτης στη νότια Ελλάδα 2700 - 1200 π.Χ. Το όνομά του προέρχεται από το όνομα του θρυλικού βασιλιά του νησιού, Μίνωα.

Βασικά χαρακτηριστικά:

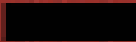

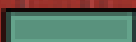

- Ανακτορικός πολιτισμός
- Διαφορετικοί τύποι γραφής
- Μινωικές τοιχογραφίες

Το Μινωικό ανάκτορο

Τα χρώματα των μινωικών τοιχογραφιών

Χρώματα μινωικών τοιχογραφιών

	Μαύρο: κάρβουνο, μαγγάνιο
	Λευκό: ασβέστης, ασπρόκωμα
	Κόκκινο: κόκκινη ώχρα, αιματίτης
	Ρόδινο: κόκκινη ώχρα με ασβέστη
	Κίτρινο: κίτρινη ώχρα
	Γαλάζιο: αιγυπτιακό γαλάζιο ($\text{Ca Cu Si}_4 \text{O}_{10}$), φυσικός σίδηρος ή θρυμματισμένος κύανος (Lapis Lazouli)
	Πράσινο: μίξη αιγυπτιακού γαλάζιου και ώχρας ή θρυμματισμένος μαλακίτης
	Γκριζο: μίξη κάρβουνου και ασβέστη
	Καστανό σκούρο: μίξη κόκκινης ώχρας και αιγυπτιακού γαλάζιου ή φυσικός σίδηρος
	Καστανό ανοικτό: κίτρινη ώχρα με κάρβουνο

Μινωικές τοιχογραφίες

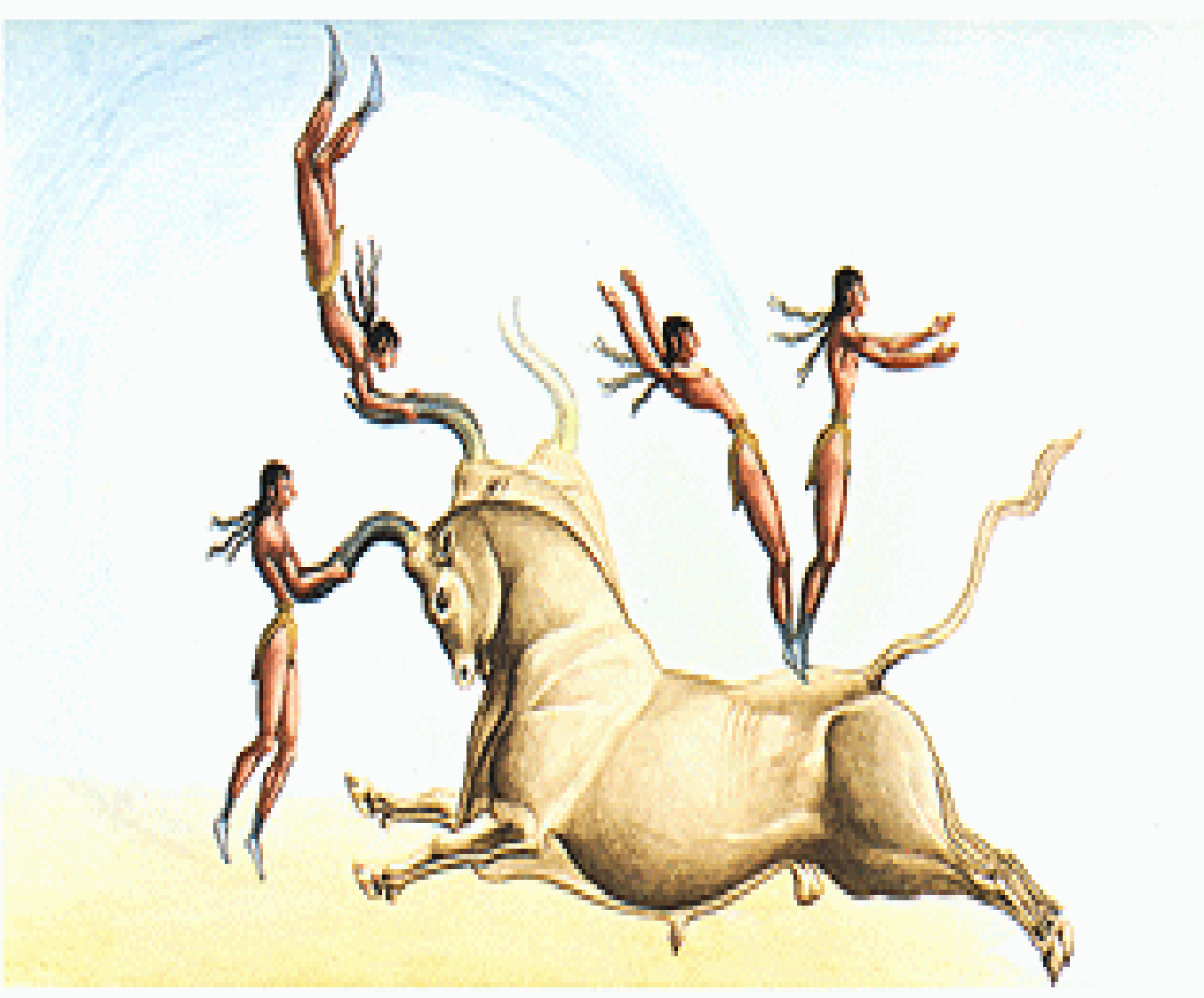

Ο δίσκος της Φαιστού

Αντικείμενο από άργιλο που φέρει ιερογλυφική γραφή

Ταυροκαθάψια

Άνδρες ή γυναίκες,
που κάνουν
άλματα πάνω από
τα κέρατα ενός
ταύρου

Πρωτοϊστορία

(3200-1050 Π.Χ)

3.Μυκηναϊκός πολιτισμός

-Πολιτισμός του ελλαδικού χώρου που εκτείνεται περίπου από το 1550 έως το 1100 π.Χ.

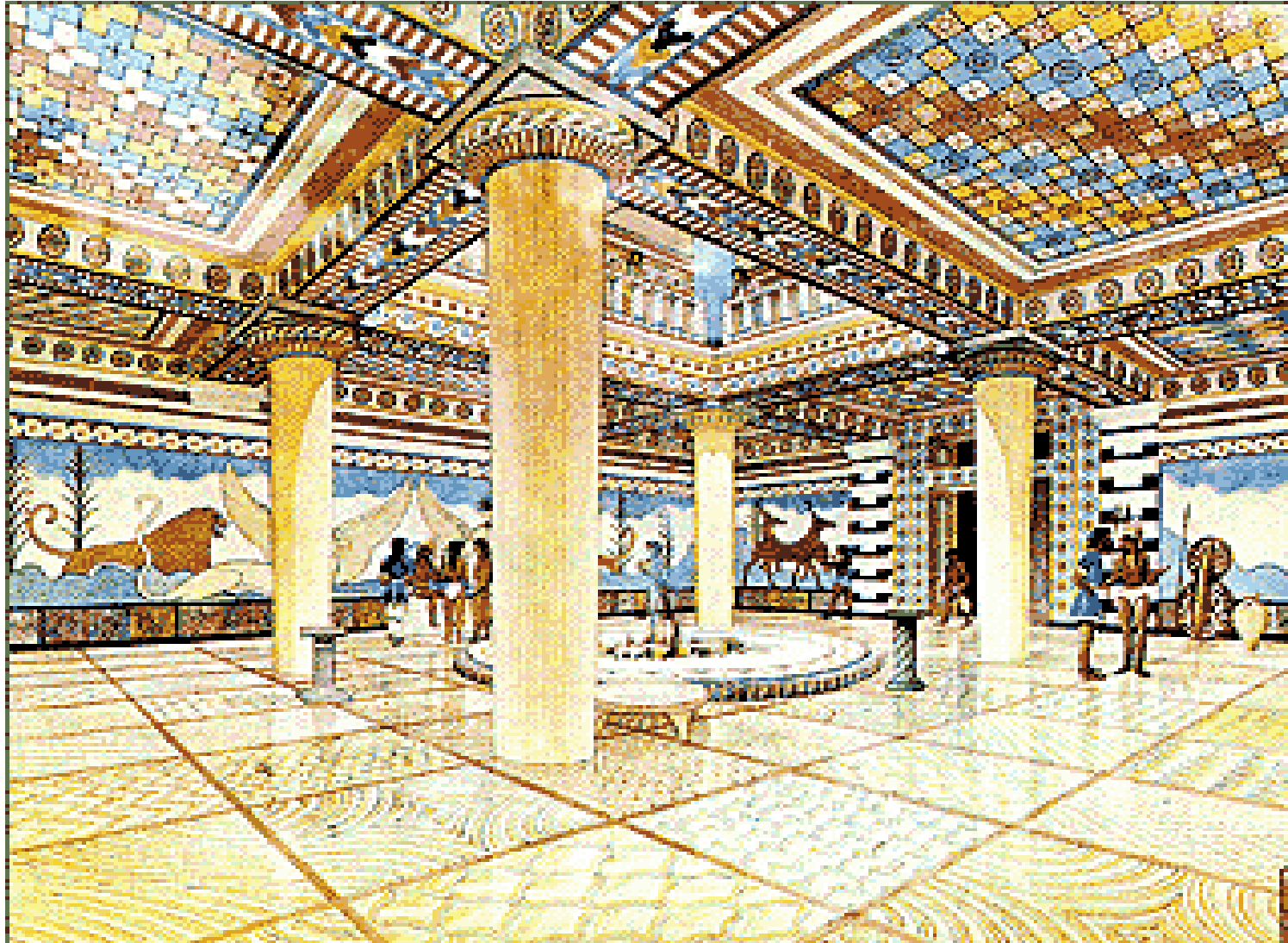
-Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του αποτέλεσαν τα οχυρωμένα ανάκτορα , οι διαφορετικοί τύποι κεραμικής που διαδόθηκαν σε όλο τον αιγαιακό χώρο και η γραφή, η Γραμμική Β, η αρχαιότερη γνωστή μορφή ελληνικής γραφής.

-Το όνομα του προέρχεται από την πόλη των Μυκηνών, τόσο επειδή στην περιοχή αυτή πραγματοποιήθηκαν για πρώτη φορά ανασκαφές, οι οποίες αποκάλυψαν τη σημασία αυτού του πολιτισμού, όσο και εξαιτίας της σημασίας της πόλης στη μνήμη αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων, όπως στον Όμηρο.

Το ανάκτορο των Μυκηνών

Το «παλάτι του Νέστορα» στην Πύλο

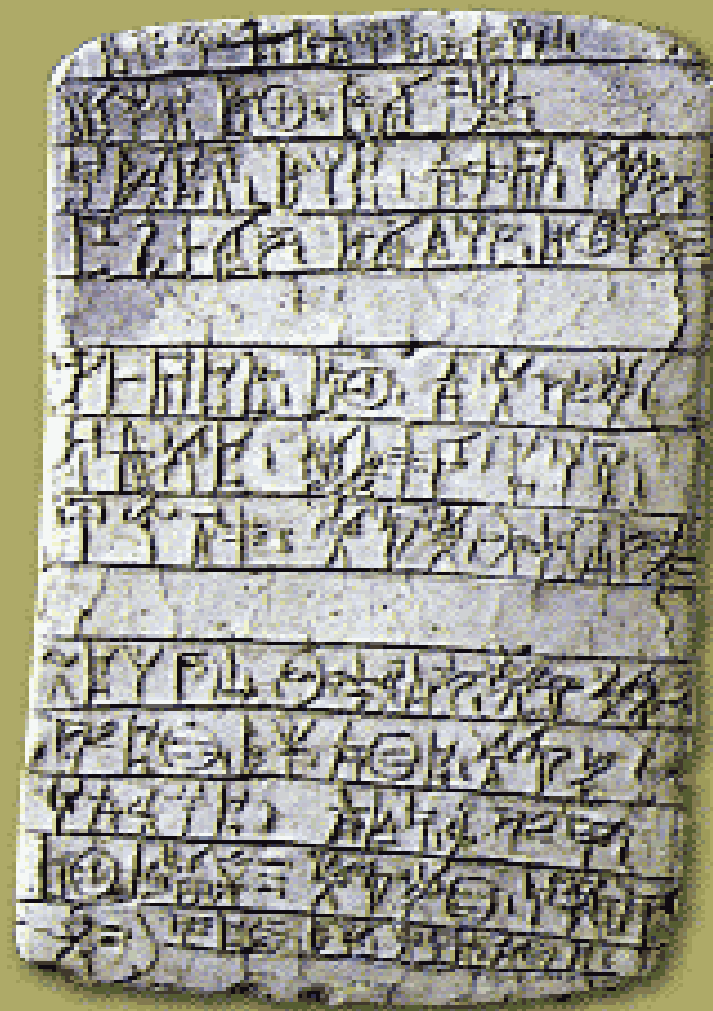
Γραμμική γραφή Β΄

Ιδεογράμματα

					
άνδρας	γυναίκα	κριάρι	προβατίνα	ταύρος/βόδι	αγελάδα
					
μαθήι	βινάρι	ύφασμα	δέρμα βοοειδούς	προβιά	σιτάρι
					
κριθάρι	ελιές	βιάδι	σύκα	κρασί	
					
τρίποδας	πρόχους	αμφορέας	φιάλη	ψευδόστομος	
					
είφος/βόγχη	θώρακας	άρμα	άλογο		
					
χρυσός	μπρούτζος	τάβαντο χαλκού	υποπόδιο		

Συλλαβογράμματα

A		E		I		O		U	
DA		DE		DI		DO		DU	
JA		JE		KI		JO		KU	
KA		KE		MI		MO		MU	
MA		ME		NI		NO		NU	
NA		NE		PI		PO		PU	
PA		PE		RI		RO		RU	
QA		QE		SI		SO		SU	
RA		RE		TI		TO		TU	
SA		SE		WI		WO			
TA		TE		ZO					
WA		WE							
ZA		ZE							

Αρχαιότητα

- Γεωμετρική εποχή (11^{ος} – 8^{ος} αιώνας)
- Αρχαϊκή και Κλασσική εποχή.
- Αρχαϊκή εποχή : 8^{ος} – 5^{ος} αιώνας
(800 – 500 π.Χ.)
- Κλασσική εποχή : 5^{ος} – 4^{ος} αιώνας
(500 - 323 π.Χ.)
- Ελληνιστική εποχή (323 – 31 π.Χ)
- Ρωμαϊκή κυριαρχία (31 π.Χ – 324 μ.Χ)

Τα κυριότερα γεγονότα

490 – 479: **Μηδικοί πόλεμοι**: μεταξύ των Περσών και ελληνικών πόλεων

431-404: **Πελοποννησιακός πόλεμος** : μεταξύ της Αθήνας (και των συμμάχων της) και της Σπάρτης (και των συμμάχων της)

4^{ος} αιώνας:

- Περίοδος πολεμικών συγκρούσεων μεταξύ ελληνικών πόλεων (Αθήνα , Σπάρτη, Θήβα)
- **Φίλιππος Β΄** της Μακεδονίας
- Οι εκστρατείες του Μεγάλου Αλεξάνδρου.

Πολιτειακά και πολιτικά στοιχεία της πόλης κράτους

- **Το πολίτευμα :**

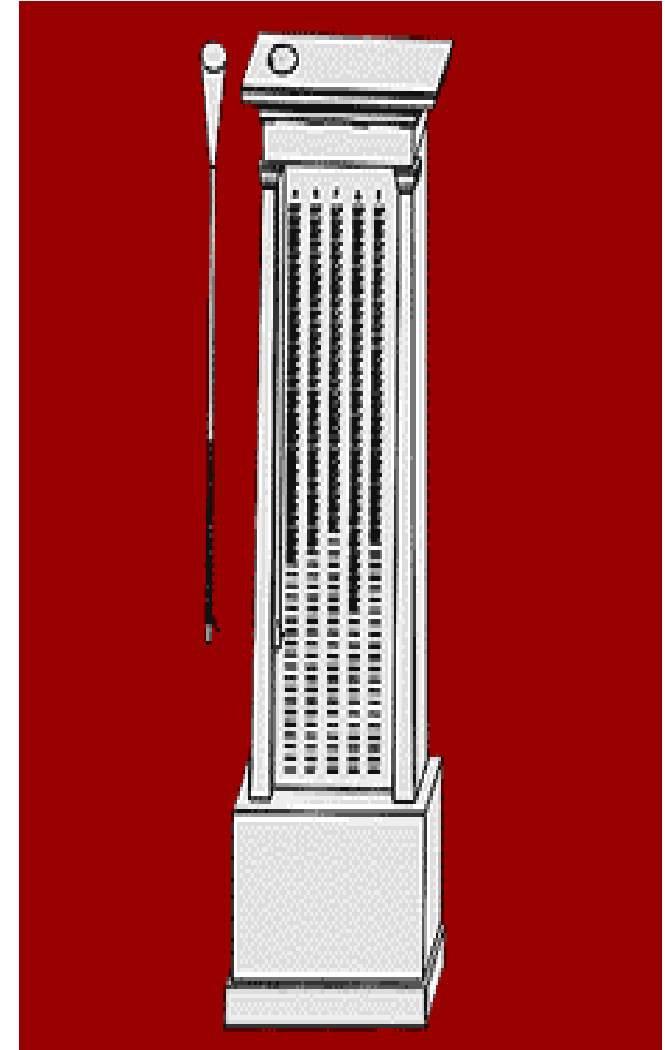
Βασιλεία, αριστοκρατία, ολιγαρχία, τυραννίδα.
δημοκρατία.

- **Η διοίκηση:**

- Άρχοντες, Βουλή, Εκκλησία του Δήμου, λαϊκά δικαστήρια

Μια μέρα στο λαϊκό δικαστήριο της Αθήνας

- Το λαϊκό δικαστήριο της Ηλιαίας:
 - Το λαϊκό δικαστήριο της Ηλιαίας αποτελούνταν από 6000 πολίτες, πάντα πάνω από την ηλικία των 30 ετών, οι οποίοι κληρώνονταν κάθε χρόνο για να γίνουν Ηλιαστές.
 - Την ημέρα της εκδίκασης μιας υπόθεσης οι δικαστές κληρώνονταν με έναν περίπλοκο μηχανισμό, που βλέπουμε στα δεξιά, για να αποτελέσουν δικαστικά σώματα των 201, 401, 501, 1001 ή 1501 δικαστών, ανάλογα με το είδος της δίκης . Αυτός ο μηχανισμός ονομαζόταν «κληρωτήριο». Σ' αυτό οι πολίτες τοποθετούσαν τα πινάκια με τα ονόματά τους για την κλήρωση.
 - Η υποβολή της μήνυσης ήταν πάντα προσωπική πρωτοβουλία του πολίτη.

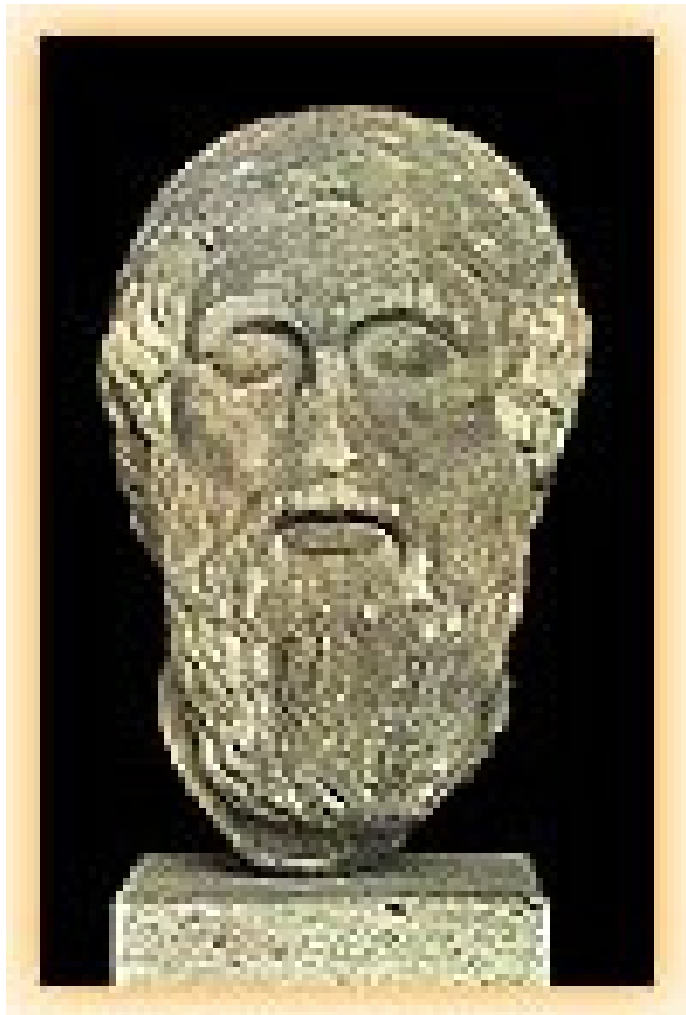
Ένα αθηναϊκό νόμισμα

Η αρχαία ελληνική θρησκεία

- Οι πιο σημαντικοί Έλληνες θεοί κατοικούσαν στον Όλυμπο. Ο Όλυμπος, ως κατοικία των θεών, παρουσιάζεται στα μεγάλα ποιητικά έργα της αρχαϊκής περιόδου: την *Ιλιάδα*, την *Οδύσσεια*, τα έπη του Ησίοδου και τους *Ομηρικούς Ύμνους*.
- Ο Όλυμπος, όπου κατοικούν οι θεοί στον Όμηρο και τον Ησίοδο, είναι ταυτόχρονα μία αληθινή γεωγραφική τοποθεσία όρος Όλυμπος στη βόρειο Ελλάδα, αλλά και ένα σπίτι που βρίσκεται ψηλά στον ουρανό. Δεν κατοικούν όμως όλοι οι Έλληνες θεοί στον Όλυμπο. Πολλές θεότητες κατοικούν στην ξηρά ή στη θάλασσα.

Όμηρος

Ο Όμηρος θεωρείται ότι ήταν ποιητής στα τέλη του 8^{ου} αιώνα π.Χ.

Του αποδίδονται τα δύο πρώτα έργα της δυτικής λογοτεχνίας: η *Ιλιάδα* και η *Οδύσσεια*.

Ο ελληνικός πολιτισμός

- Τέχνες:
- Αναπτύχθηκαν η αρχιτεκτονική, η γλυπτική, η κεραμική. Επηρέασαν τη ρωμαϊκή τέχνη, την Αναγέννηση και ένα μεγάλο μέρος της μοντέρνας και σύγχρονης τέχνης της δύσης.
- Επιστήμες:
Οι Έλληνες ανέπτυξαν ιδιαίτερα τα μαθηματικά, τη φυσική, τη χημεία, την αστρονομία και τη γεωγραφία, τη μετεωρολογία, τη ζωολογία, τη βοτανική, την ιατρική, την ανατομία και τη φυσιολογία.

Αρχιτεκτονική: Η Ακρόπολη της Αθήνας

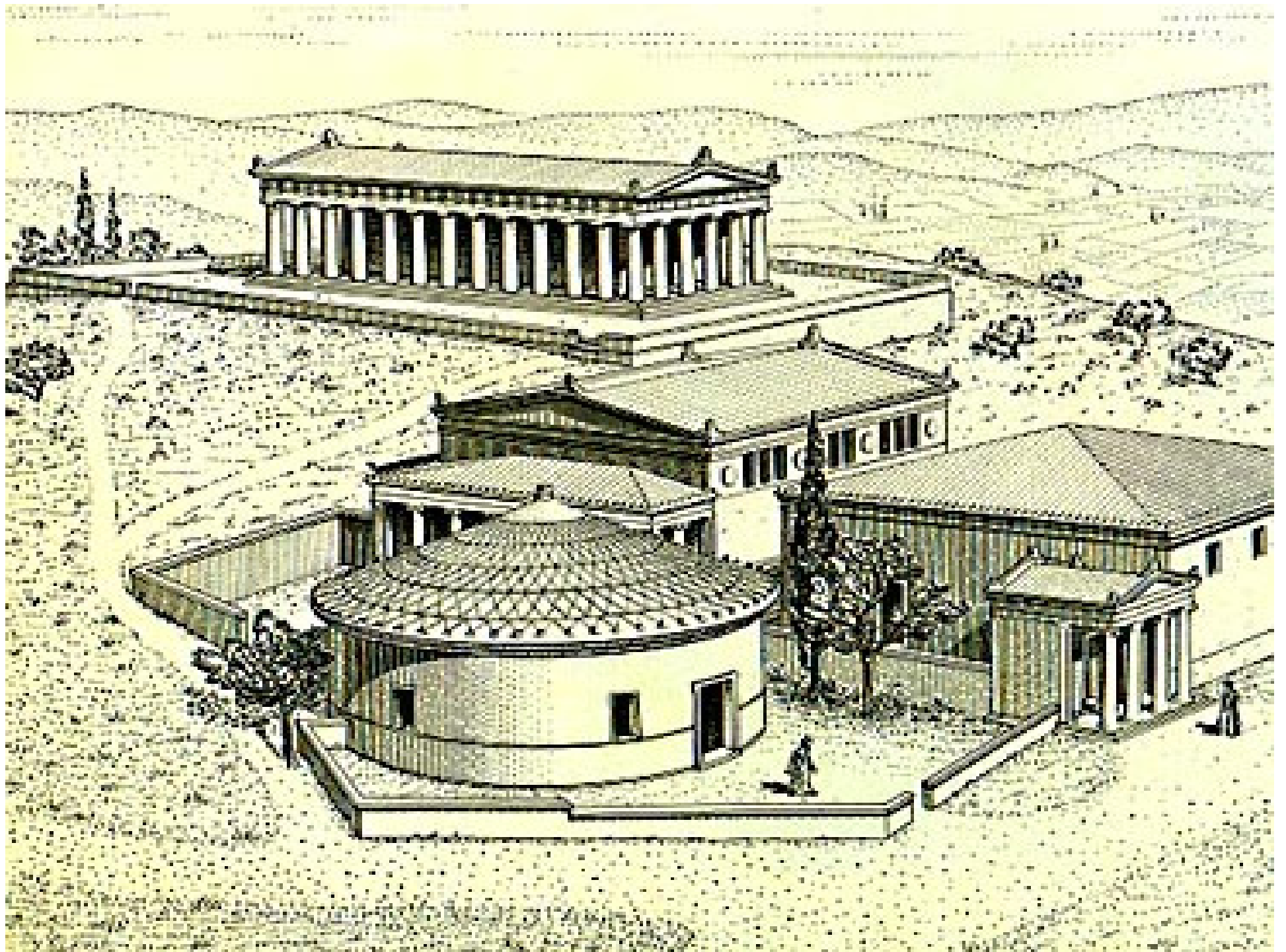
- Κατά την μυκηναϊκή περίοδο, λειτουργούσε σαν ένα φρούριο, όπου ζούσε ο βασιλιάς, και ήδη περιβαλλόταν από ισχυρά τείχη.
- Από τα ελάχιστα αρχαιολογικά κατάλοιπα της αρχαϊκής περιόδου φαίνεται ότι στα τέλη του έβδομου αιώνα π.Χ. βρίσκονταν στην Ακρόπολη επιβλητικά κτίρια.
- Στα τέλη του έκτου αιώνα, η Ακρόπολη έπαψε να είναι ένα φρούριο για να γίνει ένα ιερό, που περιβαλλόταν από πολλά μνημεία και ναούς.
- Όλες οι παλιές οχυρώσεις, τα κτίρια και τα αγάλματα καταστράφηκαν κατά την κατάληψη της Αθήνας από τους Πέρσες το 480 στη διάρκεια των Μηδικών πολέμων.
- Στα μέσα του πέμπτου αιώνα ο Περικλής, αναθέτει στον Φειδία την επίβλεψη του έργου της ανοικοδόμησης της Ακρόπολης. Μεταξύ 449 και 431 οικοδομήθηκαν ο Παρθενώνας, τα Προπύλαια και ακολούθησε, ο ναός της Αθηνάς «Νίκης» και το Ερέχθειο, καθώς και ιερά της μικρότερης σημασίας.

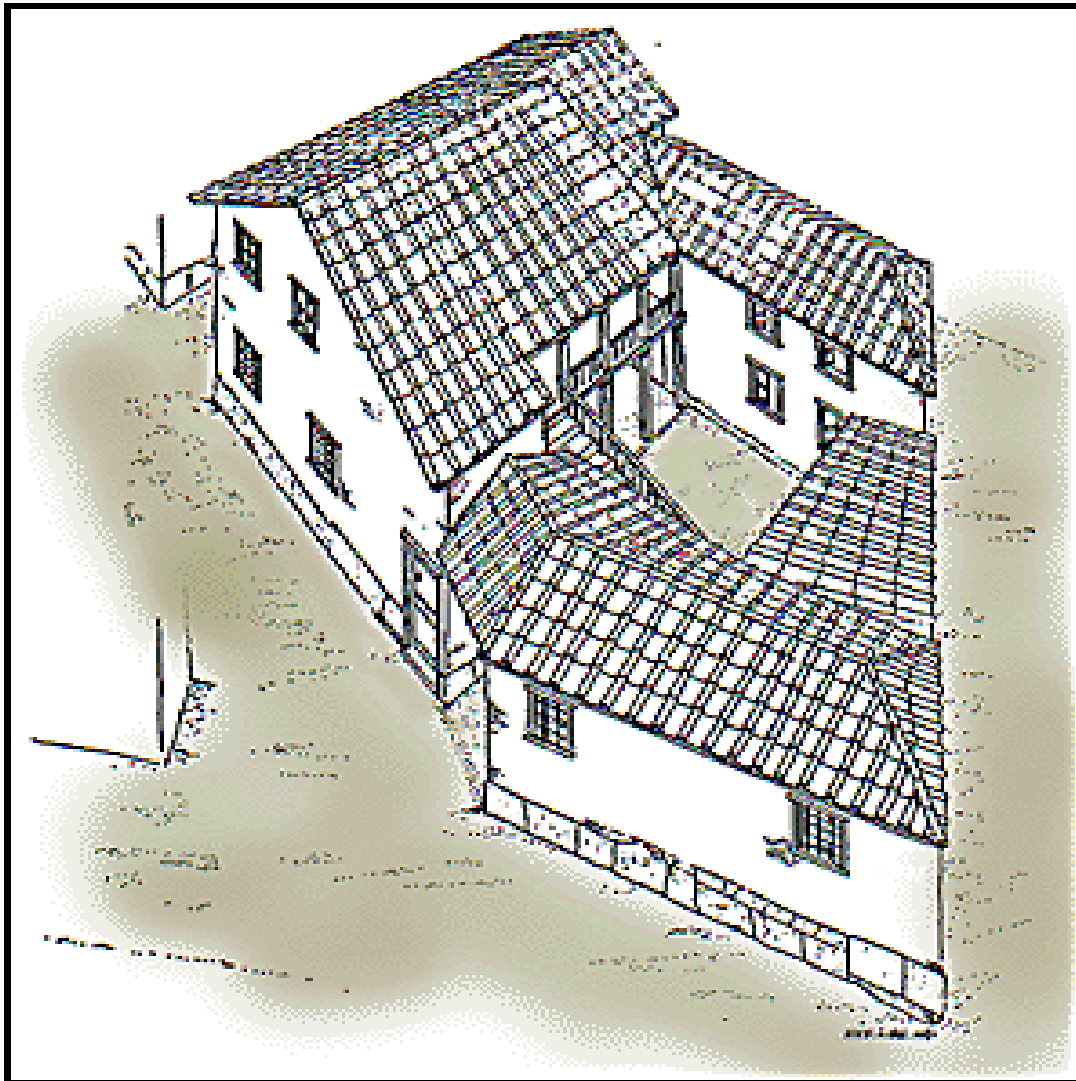

Η Αγορά των Αθηνών

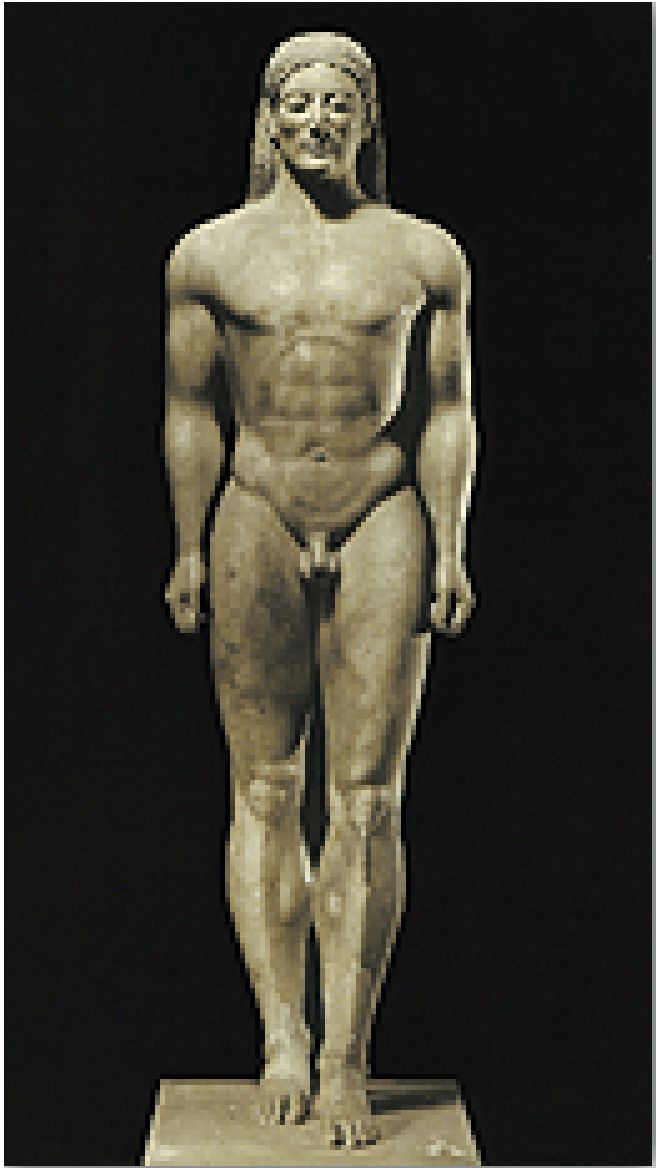

Η Αρχιτεκτονική

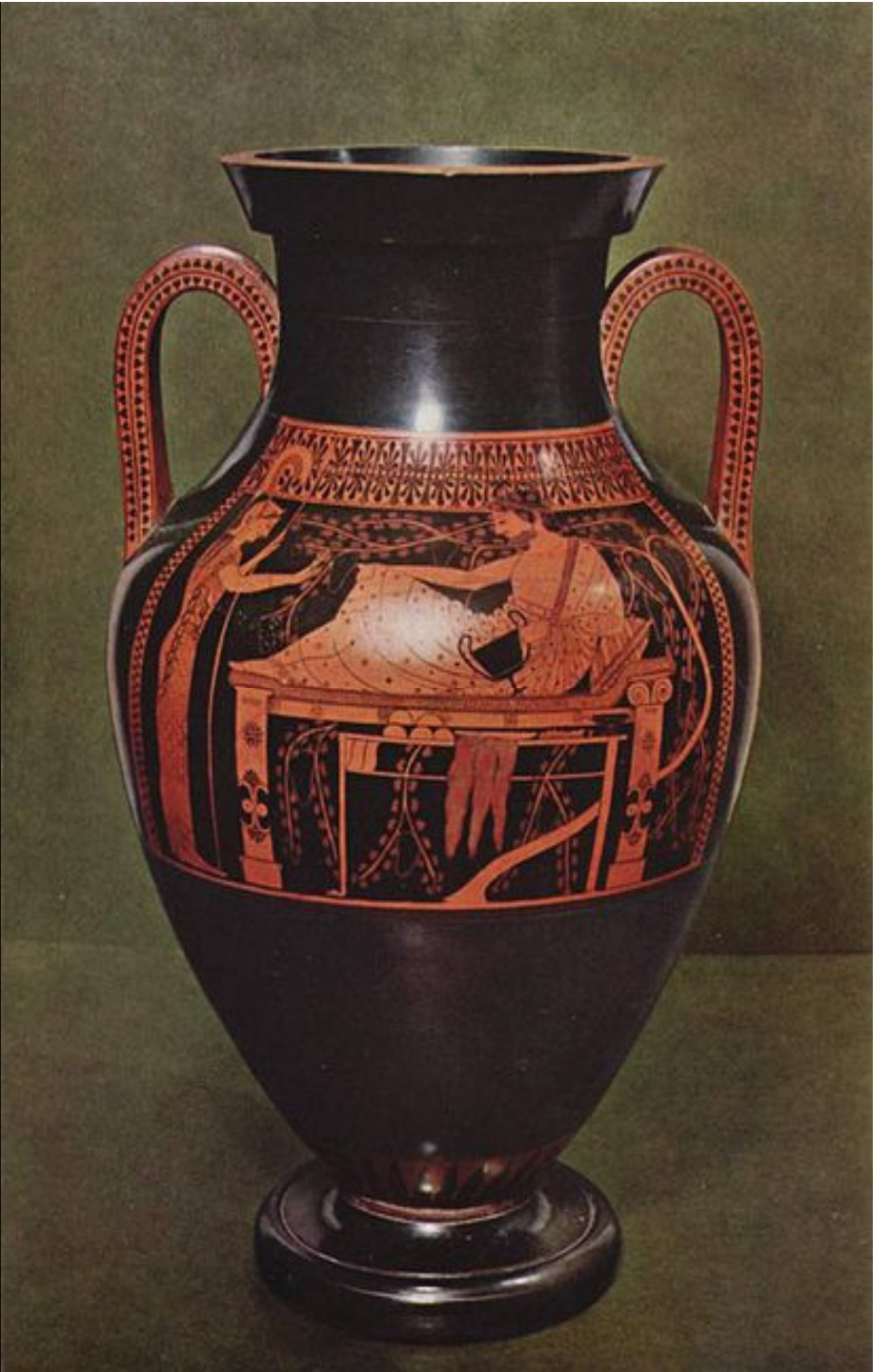
Ένα τυπικό σπίτι : Οι
χώροι του
κατασκευάζονται
γύρω από μία αυλή.

Γλυπτική

Κεραμική

Ελληνιστική εποχή

- **Ελληνιστική εποχή** ονομάζουμε την περίοδο μετά την κατάκτηση τμήματος του μεσογειακού χώρου και της Ασίας από τον Αλέξανδρο μέχρι τη ρωμαϊκή κυριαρχία.
- **Η περίοδος των διαδόχων (323-281 π.Χ)**
- Ο Αλέξανδρος δεν όρισε ούτε επέβαλε διάδοχο στη διακυβέρνηση της τεράστιας αυτοκρατορίας του. Έτσι οι επίδοξοι διάδοχοί του, οι οποίοι τον είχαν ακολουθήσει ως στρατηγοί στις εκστρατείες του, μάχονταν μεταξύ τους επί 40 χρόνια για τη σταθεροποίηση της εξουσίας τους.
- Κατά την ελληνιστική περίοδο παρατηρείται μια πρωτοφανής αύξηση των μετακινήσεων των πληθυσμιακών ομάδων, αλλά και ανάπτυξη της εμπορικής δραστηριότητας. Η ελληνική γλώσσα διαδίδεται και κυριαρχεί στα βόρεια της Ανατολής.
- Ο πολλαπλασιασμός των ελληνιστικών βασιλείων, και η ανάπτυξη πρακτικών όπως του ευεργετισμού και της χορηγίας από πλούσιους ιδιώτες ή από τους ίδιους τους ηγεμόνες οδηγεί στην ανάπτυξη της καλλιτεχνικής δραστηριότητας στον τομέα της αρχιτεκτονικής, αποδίδοντας συχνά έργα με γιγαντιαίες διαστάσεις, της ζωγραφικής ή της γλυπτικής.
- Η εξαφάνιση του πτολεμαϊκού βασιλείου της Αιγύπτου το 31 π.Χ., με την αυτοκτονία της τελευταίας βασίλισσας της Κλεοπάτρας, σηματοδοτεί την ολοκλήρωση της κατάκτησης του κόσμου της Μεσογείου από τη Ρώμη και κλείνει την Ελληνιστική περίοδο.

Η αυτοκρατορία του Αλέξανδρου

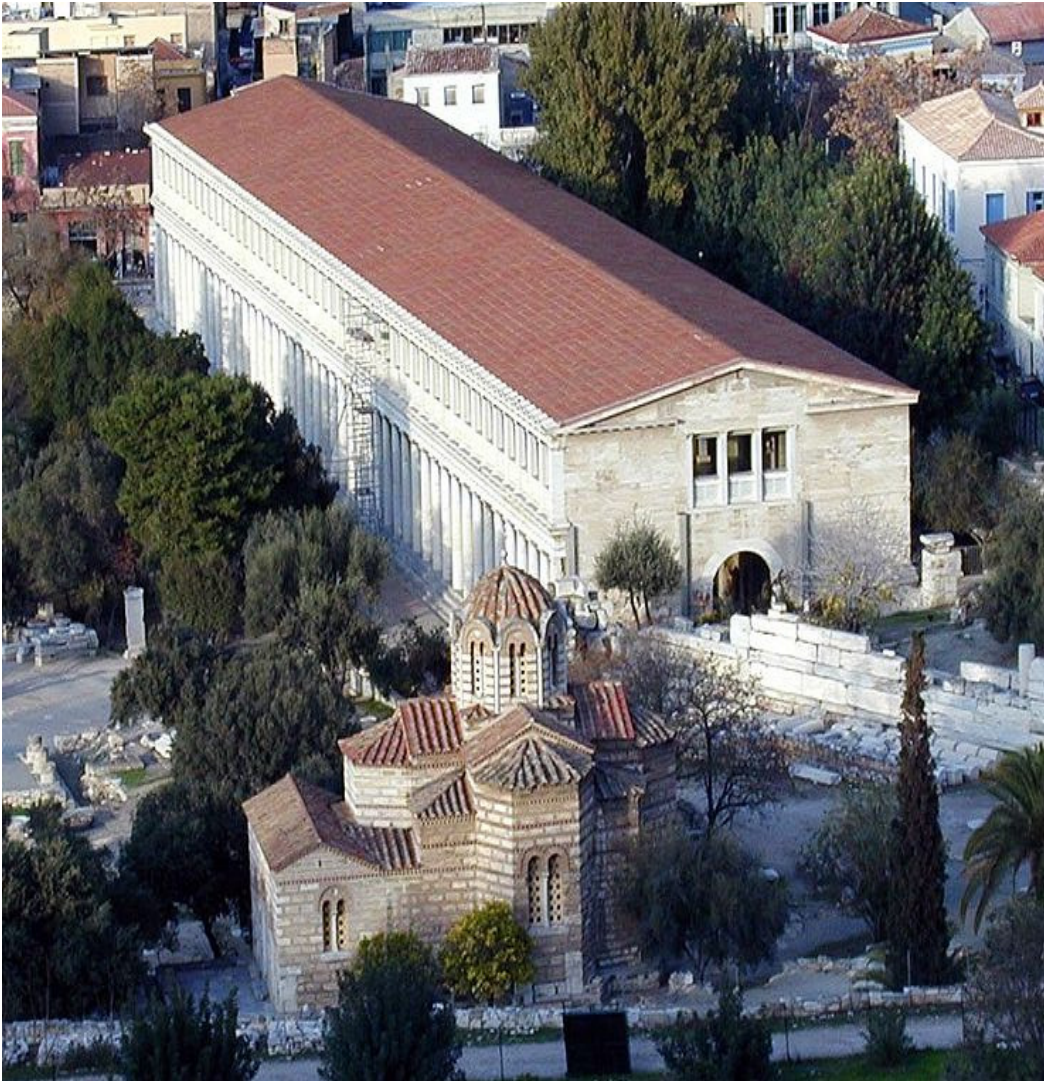

Η
αυτοκρατορία
του
Αλέξανδρου
την
εποχή των
διαδόχων

Ο Βωμός της
Περγάμου:
δείγμα γιγαντιαίας
αρχιτεκτονικής και
γλυπτικής.

Η Στοά του Αττάλου

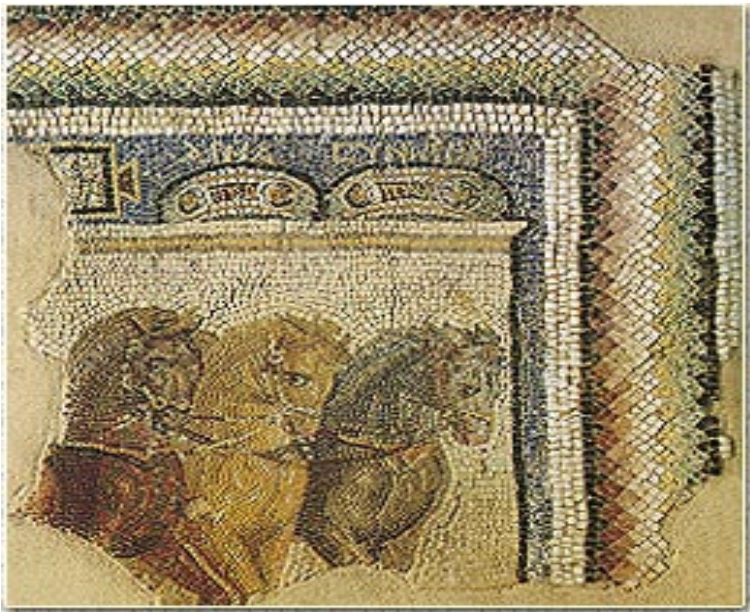
- Ελληνιστική στοά που χτίστηκε από τον Άτταλο Β΄ τον Φιλάδελφο, βασιλιά της Περγάμου. Βρίσκεται στο ανατολικό τμήμα της αγοράς των Αθηνών.
- Αναστηλώθηκε το 1953 - 1956 από την Αμερικανική Αρχαιολογική Σχολή. Σήμερα στεγάζει το Μουσείο της Αρχαίας Αγοράς των Αθηνών. Η Στοά του Αττάλου χρησιμοποιείται μερικές φορές για εκδηλώσεις, οι οποίες δεν έχουν αρχαιολογικό περιεχόμενο.
- Στο χώρο αυτό έγινε η τελετή υπογραφής της Συνθήκης της διεύρυνσης της ΕΕ με δέκα νέα κράτη-μέλη, που διοργανώθηκε, κατά τη διάρκεια της ελληνικής Προεδρίας της ΕΕ, στις 16 Απριλίου 2003.

Ρωμαϊκή κυριαρχία

- Η περίοδος της ρωμαϊκής κυριαρχίας στην Ελλάδα εκτείνεται συμβατικά από το 31 π.Χ.. έως την ανασυγκρότηση του Βυζαντίου από τον Κωνσταντίνο Α΄ και την ανακήρυξη του ως δεύτερη πρωτεύουσα της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας το 324 μ.Χ.
- Η Ελλάδα ήταν μια ανατολική επαρχία-κλειδί της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Ο ρωμαϊκός πολιτισμός είχε στην πραγματικότητα μετατραπεί σε ελληνορωμαϊκό.
- Αρκετοί αυτοκράτορες, όπως ο Αδριανός άρχισαν την κατασκευή νέων κτηρίων στις ελληνικές πόλεις, κυρίως, στην αγορά της Αθήνας.
- Η ζωή στον ελλαδικό χώρο συνεχίζεται την περίοδο αυτή χωρίς μεγάλες διαφοροποιήσεις. Ο ρωμαϊκός πολιτισμός δέχτηκε ισχυρή επίδραση από τον ελληνικό.
- Εκείνη την εποχή, η Ελλάδα, όπως και μεγάλο μέρος της Ανατολικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, δέχτηκε την επίδραση του χριστιανισμού. Ο Απόστολος Παύλος κήρυξε στην Κόρινθο και την Αθήνα, και η Ελλάδα γρήγορα έγινε ένα από τα πιο εκχριστιανισμένα τμήματα της αυτοκρατορίας.

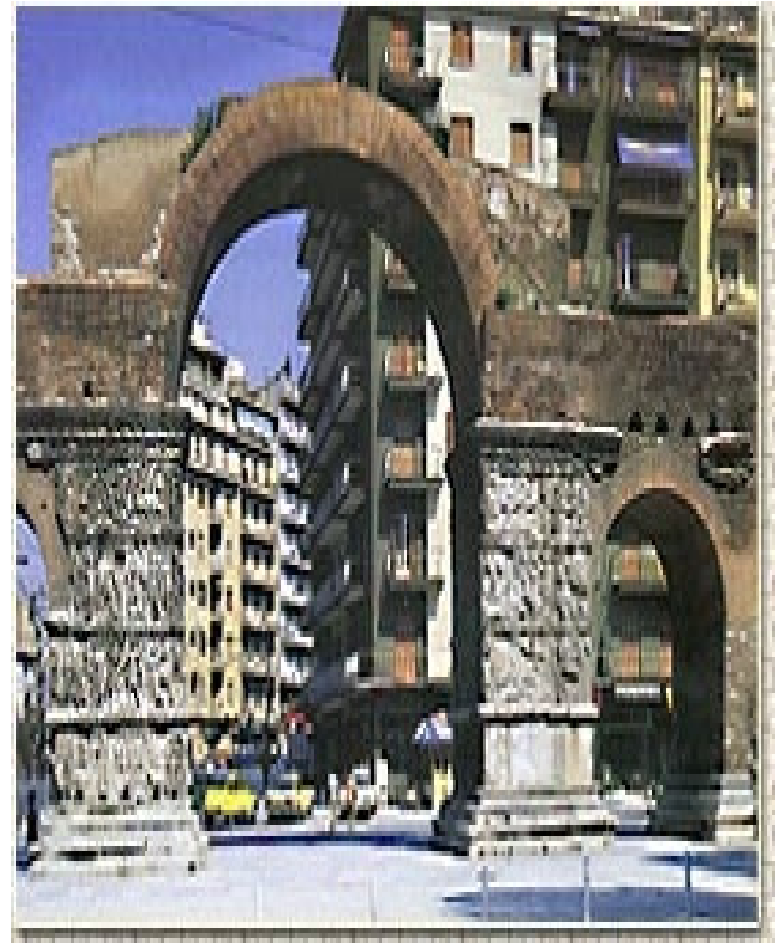

Ωδείο
Ηρώδου του
Αττικού
στους
πρόποδες της
Ακρόπολης
στην Αθήνα

Τμήμα
μωσαϊκού
στη
Θεσσαλονίκη

Η Αψίδα του Γαλέριου
στη Θεσσαλονίκη

Βυζαντινή εποχή (324-1453)

1. Σημαντικά Γεγονότα

- 324: Η Κωνσταντινούπολη γίνεται πρωτεύουσα της ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας.
- 330: Γίνονται τα επίσημα εγκαίνια της νέας πρωτεύουσας
Στο τέλος του τρίτου αιώνα, η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία χωρίστηκε σε δύο τμήματα. Η Δυτική Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία καταλύθηκε το 476, αλλά η Ανατολική Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία εξακολούθησε να υφίσταται για περίπου μία χιλιετία, μέχρι την άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Οθωμανούς το 1453.
- Στις αρχές του δέκατου τρίτου αιώνα (1204), μεγάλο μέρος του ελληνικού κόσμου κατακτήθηκε από τους Φράγκους, μετά την Τέταρτη Σταυροφορία. Η Κωνσταντινούπολη βρέθηκε στην κατοχή των Φράγκων από το 1204 έως το 1261.

2. Σύνθεση και Διοίκηση

- Η Βυζαντινή αυτοκρατορία είναι ένα πολυεθνικό κράτος, στο οποίο περιλαμβάνονται, εκτός από τους Έλληνες, οι Αρμένιοι, οι Ιλλυριοί, οι Βλάχοι, οι Σλάβοι και, στις επαρχίες του, οι Σύριοι και οι Αιγύπτιοι.
- Αρχηγός του βυζαντινού κράτους, με απόλυτη εξουσία, είναι ο αυτοκράτορας.

3. Η θέση της Εκκλησίας

- Η Εκκλησία της Κωνσταντινούπολης έγινε, μεταξύ του έκτου και του ενδέκατου αιώνα, το πιο πλούσιο και η ισχυρό κέντρο της χριστιανοσύνης. Ακόμα και όταν η αυτοκρατορία είχε καταλήξει να είναι η σκιά του εαυτού της, η Εκκλησία, ως θεσμός, δεν έπαψε ποτέ να ασκεί μεγάλη επιρροή τόσο εντός όσο και εκτός των συνόρων της αυτοκρατορίας
- Μετά το 1054 και το Σχίσμα με την Εκκλησία της Ρώμης, το Πατριαρχείο της Κωνσταντινούπολης έγινε το κέντρο του ορθόδοξου κόσμου και η Εκκλησία παρέμεινε το πιο σταθερό στοιχείο της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας

Βυζαντινή εποχή (324-1453)

4. Η συμβολή του Βυζαντίου

- Η Βυζαντινή Αυτοκρατορία υπήρξε ο δίαυλος για τη μετάδοση της πιο οικουμενικής κληρονομιάς της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, δηλαδή της κωδικοποίησης της νομοθεσίας.
- Οι Βυζαντινοί επίσης, παγίωσαν τη χρήση της ελληνικής γλώσσας και διέσωσαν ένα μεγάλο μέρος των αρχαίων ελληνικών βιβλιοθηκών.
- Στην Ιταλία, Βυζαντινοί πρόσφυγες διευκόλυναν τη μετάδοση της αρχαίας ελληνικής σκέψης και φιλοσοφίας στη δύση. Η μετάδοση αυτή επηρέασε την Αναγέννηση από τον δέκατο πέμπτο έως τον δέκατο έβδομο αιώνα. Η Βενετία είναι γεμάτη θησαυρούς που έχουν μεταφερθεί από το βυζάντιο και η αρχιτεκτονική της έχει δεχθεί έντονη επίδραση από τη βυζαντινή.

Βυζαντινή εποχή (324-1453)

- Το Βυζάντιο συνέβαλλε αποφασιστικά στον εκχριστιανισμό των σλαβικών πληθυσμών που προέρχονταν από την ανατολική πλευρά της Ευρώπης. Η επίδραση που άσκησε η Βυζαντινή Αυτοκρατορία στις χώρες της σημερινής ανατολικής Ευρώπης είναι ανάλογη με την επίδραση που άσκησε η Ρώμη στις χώρες της δυτικής Ευρώπης.
- Δείγματα της βυζαντινής κληρονομιάς στους λαούς αυτούς είναι το κυριλλικό αλφάβητο, το οποίο προσαρμόστηκε στη γλώσσα τους, ένα πολιτικό μοντέλο διακυβέρνησης, που επέτρεψε σε ορισμένους από αυτούς να ανταγωνίζονται το ίδιο το Βυζάντιο, και μια θρησκεία που αποτελεί ακόμα και σήμερα την επίσημη θρησκεία τους.
- Σήμερα, ο τελευταίος κληρονόμος της βυζαντινής παράδοσης στην αρχαία πρωτεύουσά της είναι ο Πατριάρχης της Κωνσταντινούπολης.
- Από τη σκοπιά της τέχνης και της αρχιτεκτονικής, την κληρονομιά του Βυζαντίου μπορεί να την εντοπίσει κάποιος στην Ελλάδα, την Τουρκία, τα Βαλκάνια, αλλά και στην Ιταλία και κυρίως στη Βενετία. Τέλος, το δέκατο ένατο αιώνα, επηρεάζεται, εν μέρει, η ναοδομία στη Δύση. Χαρακτηριστικά δείγματα της επίδρασης αυτής αποτελούν κτίρια, όπως η βασιλική της Sacré-Cœur στο Παρίσι (Montmartre) ή το Major στη Μασσαλία.

Η Αυτοκρατορία από το απόγειο της έως το τέλος της

Αγία-Σοφία στην Κωνσταντινούπολη

Χριστιανική Εκκλησία της Κωνσταντινούπολης του έκτου αιώνα. Μετατράπηκε σε τζαμί μετά την κατάληψη της Κωνσταντινούπολης από τους Οθωμανούς. Από το 1934, δεν λειτουργεί πλέον ως τόπος λατρείας, αλλά ως μουσείο.

Ψηφιδωτά από την Αγία-Σοφία

Ψηφιδωτά από την Αγία-Σοφία

Εκκλησίες

Οθωμανική κυριαρχία (1453-1821)

- **1453:** Κατάκτηση της Κωνσταντινούπολης από τον Σουλτάνο Μωάμεθ Β΄

1. Διοίκηση

- Η διοίκηση του οθωμανικού κράτους οργανώνεται γύρω από το σύστημα των «μιλλέτ». Τα «μιλλέτ» αποτελούν θρησκευτικές κοινότητες που διαθέτουν νομική προστασία. Έτσι, κατά την περίοδο της οθωμανικής κατάκτησης η θρησκεία αποτέλεσε το πιο βασικό στοιχείο της ταυτότητας των υπηκόων, το κριτήριο για την κατηγοριοποίηση των λαών της αυτοκρατορίας και τον παράγοντα λειτουργίας της καθημερινής ζωής
- Στην οθωμανική αυτοκρατορία, η πολιτική της κεντρικής διοίκησης έναντι των μιλλέτ διαφοροποιείται ανάλογα με τις περιστάσεις. Εκτείνεται από τη μεγαλύτερη ανοχή και την ενσωμάτωση (οι αριστοκράτες της βυζαντινής Κωνσταντινούπολης υπήρξαν υπουργοί, ηγέτες του στόλου, ηγεμόνες στις υποτελείς χριστιανικές ηγεμονίες) μέχρι τις πιο τρομερές σφαγές.
- Ο Σουλτάνος θεωρούσε τον Οικουμενικό Πατριάρχη της Ελληνικής Ορθόδοξης Εκκλησίας αρχηγό των Ελλήνων στην αυτοκρατορία. Ο Πατριάρχης ήταν υπεύθυνος απέναντι στον Σουλτάνο για την καλή συμπεριφορά των Ελλήνων, ενώ, σε αντάλλαγμα, του χορηγήθηκαν ευρείες εξουσίες απέναντι στην ελληνική κοινότητα. Ο Πατριάρχης είχε κάτω από τον έλεγχο του επίσης τα δικαστήρια, τα σχολεία και τις εκκλησίες. Έτσι οι εκπρόσωποι του κλήρου έγιναν οι πραγματικοί ηγέτες των κοινοτήτων.

Οθωμανική κυριαρχία (1453-1821)

2. Φόροι

- Ο κύριος φόρος ήταν ο κεφαλικός φόρος (haradj), τον οποίο απέδιδαν οι μη- μουσουλμάνοι υπήκοοι, ανάλογα με την οικονομική δυνατότητα του κάθε φορολογούμενου. Ένας δεύτερος φόρος ήταν η δεκάτη, που υπολογιζόταν με βάση την παραγωγή κάθε αγροτικής ιδιοκτησίας.

Οι αγρότες όφειλαν επίσης να αποδίδουν δικαιώματα επιμίσθωσης στους ιδιοκτήτες της γης που καλλιεργούσαν και υπόκεινταν σε διάφορους έμμεσους φόρους. Οι κάτοικοι των πόλεων υπόκεινταν επίσης σε φορολογία. Οι περισσότερες οικονομικές δραστηριότητες φορολογούνταν και η απόδοση του φόρου προσδιοριζόταν σε χρήμα ή σε είδος.

3. Σχέσεις Χριστιανών - Οθωμανών

- Αν οι Έλληνες απέδιδαν τους φόρους τους και δεν δημιουργούσαν άλλα προβλήματα αφήνονταν σε γενικές γραμμές να ζουν με ηρεμία.
- Οι μη μουσουλμάνοι δεν υπηρετούσαν στο στρατό του Σουλτάνου, με εξαίρεση το «παιδομάζωμα», πρακτική που εμφανίζεται στη μέση του δέκατου τέταρτου αιώνα. Οι χριστιανικές οικογένειες έπρεπε να παρέχουν αγόρια για τη στελέχωση σωμάτων στρατού. Οι Οθωμανοί αξιωματικοί επέλεγαν τα παιδιά με την καλύτερη σωματική διάπλαση και το πιο σκληρό φρόνημα, για να καταταγούν στο σώμα των Γενιτσάρων, που ήταν μία επίλεκτη μονάδα του οθωμανικού στρατού. Κάθε τέσσερα χρόνια, παιδιά μεταξύ 8 και 12 ετών συλλέγονταν στα χωριά και αφού υποβάλλονταν σε σκληρή αγωγή και άσκηση στη σιδερένια πειθαρχία σε ειδικά σχολεία, γίνονταν Γενίτσαροι.

Οθωμανική κυριαρχία (1453-1821)

4. Μεταναστευτικά ρεύματα

- Την εδραίωση της οθωμανικής κυριαρχίας ακολούθησαν δύο μεταναστευτικές περίοδοι διακριτές μεταξύ τους. Το πρώτο μεταναστευτικό ρεύμα περιλάμβανε Έλληνες διανοούμενους, οι οποίοι διέφυγαν στη δυτική Ευρώπη και συμμετείχαν στο κίνημα της Αναγέννησης. Το δεύτερο περιλάμβανε τους Έλληνες που εγκατέλειπαν τις πεδινές περιοχές για να εγκατασταθούν σε ορεινότερες, όπου γινόταν δύσκολη η διοικητική ή στρατιωτική παρουσία των Οθωμανών. Οι οθωμανικές απογραφές πληθυσμών δεν περιλαμβάνουν ένα μεγάλο αριθμό Ελλήνων που ζούσαν στις ορεινές περιοχές.

5. Πνευματική αναγέννηση των Ελλήνων

- Στα μέσα του δέκατου έκτου αιώνα αρχίζει μία νέα περίοδος για την πνευματική εξέλιξη των Ελλήνων με τη δημιουργία σχολείων. Επίσης, ελληνικά σχολεία ιδρύθηκαν στην Ιταλία (το Ελληνικό Γυμνάσιο στη Ρώμη το 1513 για παράδειγμα). Οι μαθητές εκπαιδεύονταν και, στη συνέχεια, επέστρεφαν στην Ελλάδα, μεταφέροντας τα επιτεύγματα του δυτικού πολιτισμού. Πολλά ελληνικά βιβλία τυπώθηκαν στην Ιταλία από Έλληνες. Τα πνευματικά κέντρα πολλαπλασιάστηκαν στην Ελλάδα και ιδρύθηκε μεγάλος αριθμός σχολείων.

Εικόνες από την καθημερινή ζωή κατά την Οθωμανική κυριαρχία

Ιστορία Νεότερη και Σύγχρονη

- 1821-1830: Επανάσταση- Εθνικοαπελευθερωτικός αγώνας των Ελλήνων

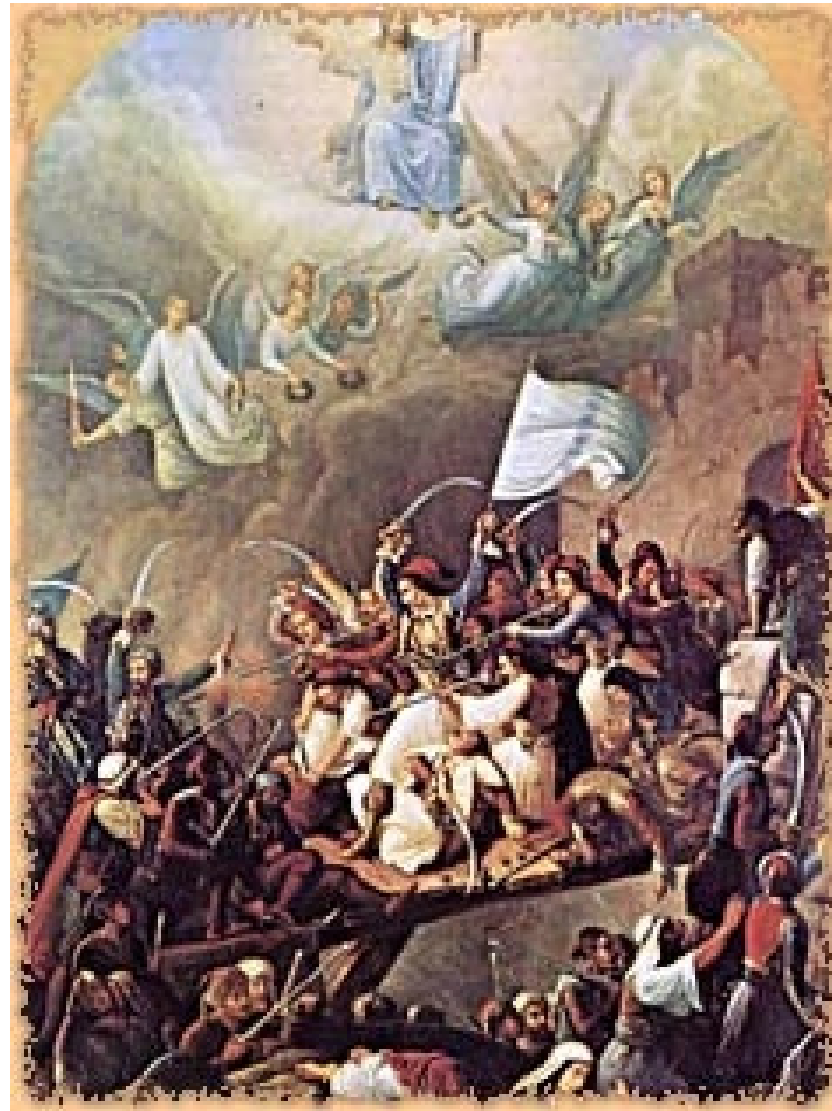
Η Ελλάδα πάνω στα ερείπια του Μεσολογγίου

Σκηνές από τη σφαγή της Χίου

Ιστορία Νεότερη και Σύγχρονη

Ιστορία Νεότερη και Σύγχρονη

- Ιωάννης Καποδίστριας.
Κυβερνήτης της
ανεξάρτητης Ελλάδας
(1827-1831).
Δολοφονήθηκε το 1831 στα
σκαλιά της εκκλησίας του
Αγίου Σπυρίδωνος στο
Ναύπλιο.

Ιστορία Νεότερη και Σύγχρονη

- 1843: Επανάσταση της 3^{ης} Σεπτεμβρίου, που οδήγησε στη ψήφιση του πρώτου Συντάγματος της ανεξάρτητης Ελλάδας.
- 1864: Ψήφιση του δεύτερου ελληνικού συντάγματος.
- 1875-1893: Προσπάθειες του ελληνικού κράτους για αναδιοργάνωση και εκσυγχρονισμό. Ενίσχυση της πολιτικής ζωής με την καθιέρωση της «αρχής της δεδηλωμένης», την παγίωση του δικομματισμού, την εμφάνιση πολιτικών με μακρόπνοο πρόγραμμα και πολιτικό όραμα, όπως ο Χ. Τρικούπης.
- 1893-1910: Πτώχευση του ελληνικού κράτους, κοινωνική δυσαρέσκεια.
- 1912-13: Βαλκανικοί πόλεμοι, που οδηγούν στη διεύρυνση του ελληνικού κράτους.
- 1914-18: Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος. Εθνικός Διχασμός. Συμμετοχή της Ελλάδας στο πλευρό της Entente.
- 1919-22: Μικρασιατική εκστρατεία. Ήττα της Ελλάδας. Μικρασιατική καταστροφή.
- 1923 : Υπογραφή Σύμβασης Ανταλλαγής Πληθυσμών μεταξύ Ελλάδας-Τουρκίας.

Η ΕΔΑΦΙΚΗ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ (1832 – 1947)

Το
Ελληνικό
κράτος
την
περίοδο
1832-1947

Ελευθέριος Βενιζέλος.
Έλληνας πρωθυπουργός κατά
τις δεκαετίες 1910-1930.

Ιστορία Νεότερη και Σύγχρονη

Η καταστροφή της Σμύρνης

*Εικόνες από την Ελλάδα του 19^{ου} και των αρχών του
20^{ου} αιώνα*

Εικόνες από την Ελλάδα του 19^{ου} και των αρχών του 20^{ου} αιώνα

Ιστορία Νεότερη και Σύγχρονη

- Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος (1939-1946)
- Εμφύλιος Πόλεμος (1946-1949)
- Η δικτατορία των Συνταγματαρχών (1967-1974)
- 1974: Τουρκική εισβολή στην Κύπρο
- 1974: Μετά την πτώση της δικτατορίας, η κυβέρνηση του Κωνσταντίνου Καραμανλή διεξήγαγε δημοψήφισμα. Στις 8 Δεκεμβρίου 1974, το 69% των ψηφοφόρων τάχθηκε υπέρ της λήξης της μοναρχίας στην Ελλάδα και υπέρ της εγκαθίδρυσης της Δημοκρατίας.
- 1974-2004: Μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας, η Ελλάδα γνώρισε σημαντική οικονομική άνθιση, αναπτύσσοντας οικονομικούς τομείς όπως ο τουρισμός. Εντάχθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 1981 και υιοθέτησε ως εθνικό της νόμισμα το ευρώ το 2002. Η χώρα, η οποία υπήρξε η κοιτίδα των Ολυμπιακών αγώνων, ανέλαβε τη διοργάνωσή τους το 2004.
- 2008-2013: Τα τελευταία χρόνια η Ελλάδα βιώνει μια περίοδο οικονομικής κρίσης.

Ιστορία Νεότερη και Σύγχρονη

Οι
«Συνταγματάρχες»

Ανδρέας
Παπανδρέου

Κωνσταντίνος
Καραμανλής

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

Εθνικό και
Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο
Αθηνών

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Διοργάνωση Θερινών Σχολείων για έλληνες μαθητές, μαθητές ευρωπαϊκών κλασικών λυκείων και μαθητές σχολείων της Αμερικής, Αυστραλίας και Ασίας
Το Έργο «Ακαδημία Πλάτωνος: Ανάπτυξη της Γνώσης και Καινοτόμων Ιδεών» χρηματοδοτείται από Εθνικούς και Ευρωπαϊκούς πόρους μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος: Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση.